

Тексти для аудіювання

2 клас

Дідусева ложка

Щодня маленька Наталочка під час обіду брала з буфету ложки й клала на стіл – мамину, таткову, дідусеву й найменшу свою.

Взимку раптом помер Наталоччин улюблений дідусь. Дівчинка гірко плакала й побивалась за ним. Вона дуже любила дідуся.

Тепер дідусева ложка завжди залишилася в старенькому буфеті. Наталочка щоразу обережно доторкалась до неї, брала у руки, тримала якусь мить і знову клала на полицю.

Минуло багато років. Наталочка виросла, стала дорослою гарною дівчиною, добре закінчила школу. Того дня, коли Наталя йшла вранці до школи, щоб одержати атестат про середню освіту, вона поклала на стіл і дідусеву ложку. Дідусева ложка лежала біля Наталіної миски. Мама й тато мовчали. І Наталя теж мовчала.

І це довге мовчання було для всіх красномовним і урочистим.

(За В.Сухомлинським)

(120 слів)

Тестові запитання

1. Що трапилось з Наталоччиним дідусем?
  - а) Виїхав;
  - б) помер.
2. Яка пам'ятна річ залишилася в Наталіній родині?
  - а) Ложка;
  - б) сорочка.
3. Про кого нагадувала ложка?
  - а) Про дядька;
  - б) про дідуся.
4. Чому мовчання для всіх було красномовним і урочистим?
  - а) Рідні дуже любили дідуся і сумували за ним;
  - б) всі раділи, бо Наталка закінчила школу.

***

Де вода, там і життя

Українські криниці споконвіку символізують достаток, невичерпну людську доброту, щирість, привітність.

Криничну воду здавна вважають святою, як хліб, землю, вогонь.

Нові криниці звичайно копали чоловіки до літнього свята Івана Купала. Обов'язково висаджували поряд кущ калини, який оберігав воду від спеки, прикрашав криницю. Навесні над ним гудуть бджоли, витьохкують солов'ї. Восени він дарує чарівні цілющі китиці ягід. Люди лаштували біля криниць пристрої, схожі на журавля, за допомогою яких дістають воду, тому назвали таку криницю – криниця-журавель.

Наші предки вміли відшукувати під землею потужне джерело, щоб і в посушливе літо криниця не висихала. Брала вербову гілочку із зеленими листочками. Прихиливши до землі, водили нею. Там, де листочки тягнуться додолу, обов'язково є вода, можна копати криницю.

Від слова криниця утворилось чимало українських прізвищ, назв міст, сіл та річок.

Криниці – чисте джерело пам'яті про наших предків. Цей оберіг об'єднує різні покоління, адже криниці викопували діди й батьки, а п'ють з них і березуть пам'ять родоводу їхні діти й онуки.

(154 слова)

Тестові запитання

1. Що символізує українські криниці?
  - а) Достаток, доброту, щирість;

- б) мужність і силу.
2. До якого літнього свята копали нові криниці чоловіки?
- а) До свята Івана Купала;
б) до свята Маковія.
3. Що висаджували поряд із криницею?
- а) Вербу;
б) кущ калини.
4. Чим вважали криницю?
- а) Джерелом пам'яті про наших предків;
б) символом краси.

***

Як ростуть слова

На щедрих плодючих землях жило плем'я німів. Вони вирощували виноград, персики, апельсини, всіляку городину. Німи не вміли говорити, вони тільки ворушили губами і читали слова по вустах.

Одна лише бабуса Мова жила сама за високим кам'яним парканом. Щодня вона поралася у квітнику.

Якось до бабусі прийшов хлопець. З його уст дізналася Мова про горе. Сусідська дівчина, сліпа від народження, хотіла вмерти, бо почувалася дуже самотньою.

— Не зумію я повернути дівчині зір, — похитала головою Мова.

— Та є у мене таємниця.

І Мова повела хлопця у свій дивовижний квітник.

— Це — слова, — пояснила бабуса. — Зірви найкращі, віднеси дівчині, хай вона почує, хай радість прийде в її засмучену душу.

Який же то був букет!

— Ти ... красива ... Ти ... потрібна ... мені... Живи ...

А наступного дня всі німи зібралися біля Мовиноного подвір'я. Вони прийшли по слова.

— Я навчу вас вирощувати слова, — ворухнулися губи старенької.

Мова винесла повний кошик корінчиків.

— Кожне слово, наче квітка, має корінь, а з нього виростають листочки — суфікси, пагінці — префікси і пуп'янки — закінчення. З одного кореня може вирости багато слів-квітів. Бережіть свої квітники, виполюйте бур'яни і вирощуйте найкращі слова.

По корінчику розібрали німи щедрий подарунок Мови, обсадили всю землю диво-квітами і передали наступним поколінням таємницю про те, як ростуть слова.

(За Л. Мовчун)

(196 слів)

Тестові запитання

1. Чи вміли німи говорити?
- а) Так, вони вміли говорити;
б) ні, вони тільки ворушили губами і читали слова по вустах.
2. Як звали самотню бабусю?
- а) Катерина;
б) Мова.
3. Яку звістку приніс хлопчик бабусі?
- а) сусідська дівчинка хотіла вмерти, бо почувалася самотньою;
б) у квітнику бабусі зав'яли квіти.
4. Який подарунок приготувала бабуса Мова для сліпої дівчинки?
- а) Найкращі слова;
б) цікаву книжку.

***

Вогник рідної хати

Із знання свого родоводу починається кожна людина. А коріння її закладене в батьківській домівці, в материнській пісні.

Усіх членів сім'ї завжди об'єднував живлющий родинний вогник. Від матері до доньки передавалися старанно вишиті рушники, сорочки; від батька до сина – земля, любов до неї, вміння відчувати її болі, чути її голос.

Й до сьогодні зберігаються ці родинні традиції. Сім'я, що не вберегла вогника, накликає на себе біду. Вогонь здавна оберігав оселю, біля нього росли діти, він вважався священним.

Раніше біля вогню довгими зимовими вечорами збиралися за вишиванням чи куделею. Тут часто співали пісень, сумних і веселих. Тут бабусі розповідали своїм онукам цікаві казочки. Тут старенькі дідусі, зібравши кмітливих, допитливих онуків, оповідали цікаві історії, бувальщини.

Тут, біля родинного вогнища, вчили поважати свій рід, розповідали про його старійшин, про те, як вони жили, що робили, які пісні співали. Тут вчили поважати людей, бути добрими, чуйними до ближніх своїх, вчили дітей допомагати один одному, любити одне одного. Зібравшись усією родиною, вирішували, як мають відзначати свята, що мають робити наступного дня, як мають жити, щоб не було соромно перед людьми.

І такі спільні зібрання біля родинного вогнища залишались у пам'яті людини на все життя як найсвітліша згадка про своє дитинство, про родинні традиції.

(199 слів)

Тестові запитання

1. Що об'єднувало усіх членів сім'ї?
  - а) Великий стіл посеред хати;
  - б) родинний вогник.
2. Що накликала на себе сім'я, яка не вберегла вогника?
  - а) Біду;
  - б) зневагу.
3. Хто розповідав онукам цікаві казочки біля вогнища?
  - а) Дідусь;
  - б) бабуся.
4. Чим залишалося у пам'яті людини родинне вогнище?
  - а) Згадкою про шкільне життя;
  - б) згадкою про своє дитинство і сім'ю.

***

Не хочу бути слабшим

Петрик вчиться у першому класі. А сестричка його Марійка ще не вчиться в школі, їй шість років.

У Петрика велика біда: лінощі. Щоб навчитися добре читати, треба взяти книгу, відкрити її і читати вголос. Читати півгодини, читати щодня.

А Петрикові не хочеться читати, гуляти ж веселіше. Прийде Петрик додому, покладе книги, пообідає й біжить гуляти. А книги лежать.

Минуло півроку. Всі діти вже добре читають, а Петрик ледве слово з складів складає. Прийшла одного разу вчителька до матері Петрикової та й говорить:

— Якщо Петрик щодня не читатиме, залишиться на другий рік у першому класі.

Сидить Петрик біля столу. Соромно йому. А Марійка говорить:

— От добре, залишайте Петрика на другий рік, я з ним разом ходитиму до школи. Я вже добре вмю читати.

Взяла Марійка зі стола книгу й стала читати.

— Ти читаєш, як найкращі мої учні, – похвалила вчителька.

Пішла додому вчителька. Петрик сидить біля столу й думає: «Не хочу бути слабшим від Марійки! Заставлю сам себе...» Розкрив книгу, почав читати. Надворі сніг блищить, ковзани під лавою лежать. Так хочеться гуляти! Але як подумає Петрик, що в одному класі з Марійкою доведеться вчитися, страшно йому стає... І він читає, читає...

(За В.Сухомлинським)

(189 слів)

Тестові запитання

1. У якому класі вчиться Петрик?
  - а) У другому класі;
  - б) у першому класі.
2. Яка біда у Петрика?
  - а) Лінощі;
  - б) хвороба.
3. За що похвалила вчителька Марійку?
  - а) За те, що вона гарно співала;
  - б) за те, що вона гарно читала.
4. Про що думав весь час Петрик?
  - а) «Заставлю сам себе...»;
  - б) «Піду погуляю...».

***

Тихий вечір

На лаві під яблунею сидить дідусь. На колінах у дідуса сидить Павлик. Від хати, від яблуні лягли довгі тіні. Все втихло, тільки за селом гуркоче комбайн.

Павлик зацікавлено торкає колючі дідусеві вуса.

— Апчхи! – навмисне чхає дідусь. Павлик відсмикує руку й весело кричить:

— На здоров'я!

А тоді знову тягнеться до дідусевих вусів, щоб узятися за них водночас обома руками й підкрутити.

Довгенько так вони собі бавились.

Ішов, перейшов по небу місяць. Зустрівся з зіркою. Стали над хатою, дивляться.

Випала роса. Не гуркоче комбайн. Заснула, не шелесне, яблуня.

— А де це мій місячко? – стала на порозі Павликова мама.

Дідусь затуляє Павлика плечем: нема. Мама віднаходить Павлика й цілує. Її вуста пахнуть жнивом.

Павлик прихилив до маминих грудей голову – і вколовся. Відхитнувсь, знайшов на блузці колосок.

— Як дідусеві вуса! – каже.

І загойдався в мами на руках, ніби в колісці.

(За Б.Харчуком)
(137 слів)

Тестові запитання

1. Де сидить дідусь?
  - а) На лаві під яблунею;
  - б) на лаві під грушею.
2. Що робили дідусь з Павликом?
  - а) Бавились;
  - б) читали казки.
3. Хто повернувся увечері з жнив?
  - а) Батько;
  - б) мати.
4. Що нагадував колосок Павликові?
  - а) Дідусеві вуса;
  - б) татове волосся.